

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Meddelande från kommissionen – Att stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2010 och därefter: Att upprätthålla ekosystemtjänster för mänskligt välbefinnande"

KOM(2006) 216 slutlig

(2007/C 97/03)

Den 22 maj 2006 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 262 i EG-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ovan nämnda yttrande.

Sektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 25 januari 2007. Föredragande var Lutz Ribbe.

Vid sin 433:e plenarsession den 15-16 februari 2007 (sammanträdet den 15 februari 2007) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 137 röster för, 7 röster mot och 5 nedlagda röster.

1. Sammanfattning av slutsatserna och kommitténs rekommendationer

1.1 EESK och kommissionen är överens om lägesbeskrivningen: Bevarandet av den biologiska mångfalden är en nödvändig och central uppgift som inte bara är en etisk-moralisk plikt. Det finns också tillräckligt med ekonomiska skäl till ett snabbare och effektivare agerande. De ekonomiska förluster som beror på ekosystemtjänsternas tillbakagång beräknas redan i dag till flera hundra miljarder euro. Detta är ett slöseri som våra ekonomier inte kan kosta på sig.

1.2 Artdöden i Europa är resultatet av miljoner enskilda beslut grundade på värderingar under de senaste årtiondena, som till en absolut övervägande del har fattats inom ramen för gällande lagar. De illegala åtgärdernas andel i den biologiska mångfaldens tillbakagång i Europa är marginell.

1.3 Den biologiska mångfaldens utveckling är tyvärr fortfarande negativ trots de politiska utfästelserna, vilket inte beror på att man inte vet hur man skall avvärja artdöden. Hittills har den politiska viljan saknats att verkligen genomföra de åtgärder man sedan länge insett är nödvändiga. Erfarenheterna med nätverket Natura 2000 talar för sig själva.

1.4 I meddelandet pekar kommissionen ut de verkliga orsakerna till detta: "... misslyckade styrelseformer och den konventionella ekonomins oförmåga att inse det ekonomiska värdet av naturkapital och ekosystemtjänster." Detta, samt det faktum att de etisk-moraliska skälen att bevara den biologiska mångfalden ges en sekundär roll i planeringsprocesser och politiskt beslutsfattande, har lett till dagens tillspetsade situation.

1.5 Det finns extrema glapp mellan anspråken och verkligheten och de måste bort om man skall undgå hotet om att förlora trovärdigheten.

1.6 EESK välkomnar att kommissionen lägger fram sin handlingsplan. De 160 (!) åtgärder som tas upp där är meningsfulla.

De flesta är dock inte nya utan står på dagordningen sedan många år. Framtiden får alltså utvisa om politikerna – nu när handlingsprogrammet lagts fram – verkligen får kraft att genomföra de stora förändringar som man erkänner är nödvändiga, eller om många naturvårdares farhågor kommer att besannas, dvs. att man visserligen återigen uttalar sig om ett politiskt känsligt område, men att det stannar vid läpparnas bekännelse.

1.7 En central punkt där kommittén vill rikta kritik mot kommissionens meddelande är att man inte strategiskt tar upp den fråga som EESK ställer i sitt förberedande yttrande av den 18 maj 2006 (!) om varför det finns sådana uppenbara luckor mellan anspråk, utfästelser och verklighet i fråga om bevarandet av den biologiska mångfalden. Kommittén beklagar att detta problem nästan helt kringgås i kommissionens meddelande och i handlingsplanen.

1.8 Därför anser vi det vara särskilt nödvändigt att man prioriterar handlingsområde 4 "Att avsevärt stärka kunskapsbasen ...", så att medborgare och politiker blir på det klara med de verkliga konsekvenserna av sitt handlande.

1.9 Något som också bör uppmärksammas är behovet av att hjälpa EU:s grannländer att öka skyddet av den biologiska mångfalden och undvika att EU och enskilda medlemsstater samfinansierar projekt som kan bidra till att påskynda förlusten av den biologiska mångfalden i europeiska länder utanför EU.

1.10 Kommittén stödjer kommissionens uppfattning att EU har ett globalt ansvar. Medan EU och medlemsstaterna satsar mindre än 0,004 % av sina ekonomiska resurser på globala åtgärder för att utveckla och bibehålla den biologiska mångfalden, fortsätter ansvaret för den globala förstörelsen av denna (t.ex. i de tropiska skogarna) att öka. I framtiden kan utvecklingen av marknaden för biobränsle leda till en ytterligare tillspetsning av situationen.

(!) EUT C 195, 18.8.2006, s. 96.

1.11 EESK vill anmärka på att den egentliga handlingsplanen endast finns som "teknisk bilaga" och därmed endast på engelska som separat SEK-dokument. Kommittén uppmanar kommissionen att översätta handlingsplanen till alla officiella språk och ge den en vid spridning både via Internet och i tryckt form.

1.12 Förverkligandet av handlingsplanens mål skall övervakas av den befintliga expertgruppen för biologisk mångfald. Vi anser att det är absolut nödvändigt att engagera det civila samhället mycket intensivare i detta.

2. Huvuddragen i och bakgrunden till kommissionens dokument

2.1 Efter det att EU redan 1998 i sin strategi för den biologiska mångfalden påtalat att förändringarna (med kommissionens ordval) "accelererat dramatiskt" enades EU:s stats- och regeringschefer år 2001 om målet att stoppa den dramatiska förlusten av biologisk mångfald (i EU) till 2010 (?). Under detta toppmöte lovade man dessutom de europeiska medborgarna att sörja för återställande av livsmiljöer och naturliga system.

2.2 I det meddelande som nu föreligger, med en handlingsplan för att upprätthålla den biologiska mångfalden, gör kommissionen ännu en gång en utförlig och imponerande beskrivning av den nuvarande situationen för bevarandet, eller snarare den pågående minskningen, av den biologiska mångfalden. Denna minskning är fortfarande mycket oroande. Det visar alla undersökningar från Europeiska miljöbyrån liksom de s.k. röda listorna på nationell nivå över hotade djur- och växtarter. Kommissionen konstaterar i sitt meddelande att vi ännu är långt från det utsatta målet att stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2010 och att den fortfarande negativa utvecklingen kan vändas "men det kräver stora förändringar i politik och praktisk handling".

2.3 Kommissionen skriver vidare att "genomförandet har gått för långsamt och har inte varit tillräckligt omfattande". Man kräver ett snabbare genomförande både på EU-nivå och i medlemsstaterna eftersom det annars "finns en påtaglig risk att det globala målet för 2010 inte kommer att nås".

2.4 Detta är enligt kommissionen ett problem ur två aspekter. Ty att bevara den biologiska mångfalden är inte bara en etisk-moralisk plikt gentemot skapelsen, utan meningsfull och nödvändig redan av ekonomiska skäl. I meddelandet beskrivs noga att den biologiska mångfalden utgör basen för ekosystemtjänster som "produktion av livsmedel, bränsle, fibrer och läkemedel, reglering av vatten, luft och klimat, bibehållande av markens bördighet och cirkulering av näringsämnen". Globalt

håller "ungefär två tredjedelar av världens ekosystemtjänster på att försämrats" och "uppskattningar tyder på att det handlar om hundratals miljarder euro per år". Man konstaterar dock att "det är svårt att sätta exakta ekonomiska värden på dessa tjänster".

2.5 Kommissionen frågar vidare vad som hittills har gjorts och hur framgångsrikt detta varit. Man riktar då inte bara blicken på EU utan beskriver också den globala situationen och betonar EU:s globala ansvar.

2.6 Den egentliga kärnan i meddelandet är behandlingen av frågan om vad som måste ske i fortsättningen. För detta har man utarbetat en **handlingsplan för EU** (dock endast i form av en bilaga som SEK-dokument) som är indelad i **fyra centrala handlingsområden** med **tio mål** och **fyra centrala kompletterande åtgärder**.

2.6.1 Det första handlingsområdet är "**biologisk mångfald i EU**". Inom detta anges fem av de sammanlagt tio målen:

- Att skydda EU:s viktigaste livsmiljöer och arter.
- Att bevara och återställa biologisk mångfald och ekosystemtjänster på landsbygden i EU generellt.
- Att bevara och återställa biologisk mångfald och ekosystemtjänster i havsmiljön i EU generellt.
- Att göra den regionala och territoriella utvecklingen mer förenlig med biologisk mångfald i EU.
- Att avsevärt minska invasiva främmande arters och främmande genotypers påverkan på EU:s biologiska mångfald.

2.6.2 Det andra handlingsområdet är "**EU och global biologisk mångfald**" eftersom förlusten av biologisk mångfald inte inskränker sig till EU:s territorium, och EU och medlemsstaterna å ena sidan har ingått folkrättsliga avtal för skydd av den biologiska mångfalden, å andra sidan har ett medansvar för den globala utvecklingen genom sina handelsförbindelser. Här anges ytterligare tre mål:

- Att göra de internationella styrelseformerna för biologisk mångfald och ekosystemtjänster betydligt mer effektiva.
- Att avsevärt stärka stödet för biologisk mångfald och ekosystemtjänster i EU:s externa bistånd.
- Att avsevärt minska den internationella handelns påverkan på global biologisk mångfald och globala ekosystemtjänster.

2.6.3 Det tredje handlingsområdet behandlar "**biologisk mångfald och klimatförändring**" och innehåller målet:

- Att underlätta den biologiska mångfaldens anpassning till klimatförändring.

(?) Se slutsatserna från rådsordförandeskapet, Europeiska rådet, Göteborg, 15-16 juni 2001.

2.6.4 Det fjärde handlingsområdet i meddelandet och i handlingsplanen handlar om **"kunskapsbasen"** och innehåller det tionde och sista målet:

- Att avsevärt stärka kunskapsbasen för bevarande och hållbart utnyttjande av biologisk mångfald i EU och globalt.

2.6.5 Dessutom finns **de fyra centrala kompletterande åtgärderna**:

- Att säkerställa tillräcklig finansiering.
- Att stärka EU:s beslutsfattande.
- Att etablera partnerskap.
- Att stärka allmänhetens kunskap, medvetenhet och deltagande.

3. Allmänna kommentarer om kommissionens meddelande

3.1 Kommittén välkomnar meddelandet och handlingsplanen som lades fram den 22 maj 2006, dvs. fyra dagar efter det att EESK antagit sitt förberedande yttrande om **"EU:s kampanj för att bevara den biologiska mångfalden: det civila samhällets ståndpunkt och bidrag"**. Vi kan konstatera att analysen av den aktuella situationen och dess orsaker överensstämmer nästan helt i de bägge dokumenten.

3.2 EESK konstaterar att de enskilda orsakerna till arters och biotopers försvinnande – t.ex. intensivare bruk av marken, övergivande av livsmiljöer som hittills utnyttjats extensivt, hårdgörning av mark samt stadsutbredning – är välkända sedan många år och vetenskapligt väldokumenterade. De beror alltid på beslut och åtgärder inom ramen för aktuell lagstiftning från ekonomiska och politiska aktörers sida. Det hot mot den biologiska mångfalden som kan hänföras till illegala åtgärder är relativt litet. Det är alltså legala politiska beslut, sakinriktade beslut eller beslut grundade på värderingar som leder till förlust av den biologiska mångfalden, ofta understödda eller initierade av beslut och stödinstrument inom EU, medlemsstaterna eller kommunerna.

3.3 Överensstämmelserna mellan EESK:s yttrande och kommissionens meddelande beträffande situationen och analysen gäller också skälen till att det behövs bevarad biologisk mångfald. Kommissionen nämner i sitt meddelande etisk-moraliska och ekonomiska skäl, medan EESK i sitt yttrande talar om landskapets och den biologiska mångfaldens nytta och betydelse.

Den biologiska mångfalden mellan politikens anspråk och verkligheten

3.4 Det meddelande från kommissionen som yttrandet gäller kan inordnas i en lång rad av politiska dokument som tillkännager att förlusten av biologisk mångfald skall hejdas. Om och om igen har sådana politiska löften givits, senast vid mötet för EU:s miljöministrar i december 2006 där kommissionens meddelande välkomnades.

3.5 Tyvärr måste kommittén dock konstatera att det alltför ofta råder en stor diskrepans mellan anspråken och verkligheten, och detta märker naturligtvis allmänheten. I slutet av december 2006 fastställde ministrarna med ansvar för fisket fångskvoter för torsk som enligt alla (!) marinbiologer är alldeles för höga och med stor sannolikhet kommer att leda till ett sammanbrott för bestånden. Ändå talade man om "ett gott resultat". Detta tyder antingen på att man bedömer problematiken och förhållandet mellan orsak och verkan på mycket olika sätt, eller på att man visserligen talar om temat, men i realiteten medvetet fortsätter att driva en politik som leder till förlust av biologisk mångfald.

3.6 Kommittén har i en hel rad av yttranden om detta tema hänvisat till den här problematiken och varnat för en hotande trovärdighetsförlust för politikerna.

3.7 Det finns helt uppenbart skillnader mellan EESK:s och kommissionens bedömning av frågan om hur betydelsen av problemet med den biologiska mångfaldens minskning redan uppfattas och bedöms av den breda allmänheten, de politiskt ansvariga och de viktigaste ekonomiska aktörerna – och framför allt hur man motverkar minskningen. EESK ifrågasätter inte att förlusten av biologisk mångfald uppmärksammas. Samtidigt vill kommittén inte beskylla någon, vare sig medborgare eller politiker, för att medvetet fatta beslut med avsikt att försvaga den biologiska mångfalden. Men det finns tydligen stora svårigheter att verkligen kunna se de långsiktiga följderna av egna beslut och om nödvändigt dra konsekvenserna av detta. Ett annat exempel som illustrerar denna situation är de arbeten med jordförbättring som genomförts i några av de nya medlemsstaterna, däribland Polen, under 2004-2006 och som planeras till 2007-2013 inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogrammen. Den EU-finansierade åtgärden "förvaltning av jordbrukets vattenresurser" går framför allt ut på en teknisk omgestaltning av flodfåror. Detta leder till en rad negativa effekter, framför allt minskad biologisk mångfald. Sådana åtgärder genomförs och planeras tyvärr också i potentiella Natura 2000-områden.

3.8 Kommissionen nämner att frågor om bevarande av den biologiska mångfalden kommer att spela en viktig roll bl.a. i samband med Lissabonstrategin. I Regionkommitténs yttrande om kommissionens meddelande nämns att "Kommittén gläder sig över rådets slutsatser av den 23-24 mars 2006, där det står att målen för 2010 skall integreras i all den politik som fastställts i Lissabon-agendan". EESK hyser dock mycket stora tvivel om att detta kommer att ske. Tvärtom måste vi konstatera att den biologiska mångfaldens roll och betydelse endast beaktas marginellt i samband med den ekonomiska politiken. Om begrepp som "biologisk mångfald" och "naturskydd" överhuvudtaget nämns i dokumenten om Lissabonstrategin sker det högst perifert, vilket framgår av en undersökning. I de nationella reformprogrammen är det inte mycket annorlunda.

3.9 Kommissionen har helt rätt när den i meddelandet talar om "... misslyckade styrelseformer och den konventionella ekonomins oförmåga att inse det ekonomiska värdet av naturkapital och ekosystemtjänster." Om detta värde verkligen erkändes och om de "externa kostnaderna" följaktligen internaliserades skulle problemet inte finnas i denna form.

3.10 EESK påpekade redan i sitt ovannämnda förberedande yttrande att konflikterna mellan de olika strategierna för att främja den ekonomiska tillväxten och den biologiska mångfalden vid den tidpunkten snarare tilltog. Ekonomisk tillväxt ses i dag ofta alltför odifferentierat som kvantitativ tillväxt. En sådan tillväxt kan hindras eller försvåras genom åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden. Naturskyddet och den biologiska mångfalden uppfattas därmed i det övervägande antalet fall där det handlar om sak- eller planeringsbeslut inte som en möjlighet till ekonomisk utveckling utan ofta som ett hinder för den. Endast på det sättet kan man förklara det "tryck" som fortfarande, och till och med allt starkare, utövas gentemot EU:s livsmiljödirektiv och fågeldirektiv och nätverket Natura 2000 som utvecklats ur dessa. Även om miljökommissionär Dimas för närvarande är emot en ändring av dessa direktiv⁽³⁾, så framgår det dock tydligt att naturskyddet ofta ses som en konkurrent om utrymmet och en broms för utvecklingen och ytterst sällan som bas för ekonomisk utveckling. De kostnader som har sin grund i genomförandet av Natura 2000-nätverket uppfattas som en belastning och inte som investeringar i framtiden, och medel ställs inte till förfogande.

3.11 Vid sidan av detta ekonomiska synsätt på naturskydd och biologisk mångfald, som står i direkt motsats till kommissionens ekonomiska motivering för bevarande av mångfalden, finns det ett annat problem som de naturskyddsansvariga själva har skapat och som har lett till en skärpt konflikt med markägare och markanvändare. EESK har flera gånger påpekat att det sätt på vilket t.ex. Natura 2000 planerades och nu genomförs är ett paradexempel på hur naturskydd inte kan fungera. Där kritiserar ministrar på nationell nivå och delstatsnivå plötsligt den rättsliga bas som de själva skapade för flera år sedan. Där ställs medel inte till förfogande för de politiskt utlovade ersättningarna till lantbrukarna, och där fattas beslut över huvudet på de berörda markägarna respektive användarna i stället för att involvera dessa. Ett sådant naturskydd förlorar sin trovärdighet och skapar misstroende.

3.12 Och ändå visar många exempel att ett förnuftigt samarbete kan leda till betydande framgångar, om politikerna och förvaltningen också håller sina löften och om man skapar äkta partnerskap.

⁽³⁾ Vilket EESK välkomnar.

EU:s budgetbeslut som negativa exempel

3.13 Trots alla högstämde deklarerationer dokumenterar just besluten vid toppmötet i december 2005 om budgetplanen för 2007-2013 genom neddragningarna av den andra pelaren, som är särskilt viktig för bevarandet av den biologiska mångfalden, att denna offras i de politiska avvägningsprocesserna. När kommissionen ett halvår efter dessa budgetbeslut anger "säkerställa tillräcklig finansiering" som en av de fyra centrala kompletterande åtgärderna i handlingsplanen så är detta innehållsligt och formellt sett ett riktigt krav, men det har tyvärr ingenting med den politiska verkligheten att göra. Tvärtom bevisar det diskrepansen mellan ord och handling.

3.14 Kommittén har flera gånger påpekat att den andra pelaren i jordbrukspolitikerna är helt underfinansierad sedan man tillfört ytterligare uppgifter som t.ex. finansieringen av Natura 2000-nätverket och genomförandet av vattenramdirektivet. Vad skall medborgarna tänka om en politik som är så uppenbart motsägelsefull och som provocerar fram lokala konflikter?

3.15 Därför har Regionkommittén helt rätt när man skriver i sitt yttrande: "När budgetplanen för 2007-2013 ses över 2008 bör en avsevärd del av medlen avsättas för hållbart jordbruk och bevarande av landskapet".

3.16 Detsamma gäller för kommissionens i grunden riktiga krav: "att gemenskapens finansiering av regional utveckling främjar och inte skadar biologisk mångfald" och "att etablera partnerskap mellan planerare, exploatörer och den biologiska mångfaldens intressen". EESK stöder uttryckligen även detta under åren många gånger uttalade krav. Men även här visar sig tydligt diskrepansen mellan (riktiga) tillkännagivanden och den dagliga politiska praktiken, ty i grunden har ingenting ändrats. Liksom tidigare byggs (delvis av EU medfinansierade) infrastrukturprojekt genom ytterst värdefulla naturskyddsområden och trots de nödvändiga kompensations- och ersättningsåtgärderna för naturskyddet blir konsekvenserna en förlust av biologisk mångfald, vilket framgår av EU:s lägesrapport.

3.17 Kommittén anser för övrigt att det krav som ställs beträffande strukturfonderna måste gälla för EU:s samtliga utgifter om vi vill uppfylla våra egna anspråk på att föra en konsekvent politik.

3.18 Därför ser EESK möjligheter i alla de områden där EU har ansvar på grund av sina befogenheter. Jordbrukspolitikerna vore ett sådant område att börja med. Situationen visar dock att de nuvarande reglerna inte räcker till för att överallt bevara den biologiska mångfalden. När då jordbruksstödet "bara" kopplas till åtländnad av existerande lagar blir det snabbt uppenbart att detta inte främjar den biologiska mångfalden.

3.19 Nu är direktstödet till lantbrukarna, som utgör största delen av jordbruksbudgeten, inte inriktat på att främja den biologiska mångfalden utan på att förbereda lantbrukarna inför världsmarknadernas utmaningar. Kommittén har dock många gånger betonat att den "europeiska jordbruksmodellen", som bl. a. också innebär ett bevarande av den biologiska mångfalden, inte kan upprätthållas på världsmarknadernas villkor. Att förbereda lantbrukarna inför världsmarknadernas krav och samtidigt vänta sig av dem att de skall främja den biologiska mångfalden fungerar inte.

3.20 Därför har kommittén krävt att "så länge förhållandena på världsmarknaden snarast förhindrar ett heltäckande miljövänligt jordbruk måste man vidta särskilda politiska ansträngningar ..." bl.a. "bör stödbeloppen till miljöprogram för jordbruket höjas så att alla jordbrukare inom gemenskapen blir motiverade att tillämpa miljövänliga produktionsmetoder" (*). Även här släpar handlingarna efter deklARATIONERNA.

3.21 Det är helt uppenbart att den politiska situationen för skyddet av den biologiska mångfalden skiljer sig totalt från den inom andra politikområden, t.ex. finans- och stabilitetspolitiken. Ändå försöker kommissionen – delvis mot mycket kraftigt motstånd – att genomföra en tydlig politisk linje och det finns även, se Maastrichtkriterierna, instrument för att kräva att man följer den kurs som anses riktig. Bevarandet av den biologiska mångfalden stannar vid tomma politiska deklARATIONER.

3.22 Just av detta skäl har Ekonomiska och sociala kommittén i sitt förberedande yttrande lagt tonvikten vid frågan om vilket samhälle som skulle kunna möjliggöra en situation där alla talar för den biologiska mångfalden, men där det ändå pågår en dramatisk minskning av denna mångfald. Kommittén kom fram till att för detta samhälle (och många politiker) är både nyttan och värdet av den biologiska mångfalden allt för lite kända. Men om bägge skälen till att bevara mångfalden inte är helt accepterade och förstådda, då blir politiken för detta verkninglös. Därför har kommittén också begärt att politikerna skall lägga stor tyngd på att informera om vikten av att bevara den biologiska mångfalden. Den handlingsplan som föreslås för EU tar visserligen upp denna problematik i det fjärde handlingsområdet och i de "centrala kompletterande åtgärderna" men inte så utförligt som vore lämpligt.

3.23 Vi avstår här från att upprepa vad vi sade om detta i vårt yttrande av den 18 maj 2006 och kan bara be kommissionen, rådet och parlamentet att än en gång se på kommitténs synpunkter. Den dramatiska situationen i den biologiska mångfaldens utveckling är bekant och den pågår till stor del inom ramen för agerande som i varje enskild situation är legalt. EU har visserligen påbörjat vissa åtgärder, men de är ineffektiva bl.a. därför att de utförs endast halvhjärtat, om de alls utförs. Dessutom fattas många beslut liksom tidigare trots att de är kontraproduktiva.

(*) "Situationen med avseende på miljön och miljöskyddet i Europa", EESK:s yttrande av den 30 maj 2001, EGT C 221, 7.8.2001, s. 130-137.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Om man i en handlingsplan presenterar över 160 olika förbättringsförslag så visar det först och främst att det måste finnas brister på många politikområden och på vitt skilda nivåer. Man måste dock också samtidigt ställa frågan om alla åtgärder har samma betydelse och om alla skall påbörjas samtidigt. Vår fråga skall dock inte tolkas så att kommittén anser en enda av de föreslagna åtgärderna felaktig. Vi undrar bara om alla verkligen genomförs seriöst.

4.2 Kommittén anser att det är mycket viktigt att omgående och på ett brett plan ta itu med det fjärde handlingsområdet: Vi måste snarast förbättra kunskapsbasen om den biologiska mångfaldens verkliga betydelse och om de reella konsekvenserna för den på lång sikt av olika beslut. Det är nämligen endast när kunskaperna om detta faktiskt existerar och verkligen är accepterade av politiker och samhälle som den känsla av engagemang kan utvecklas som är politiskt nödvändig för att de "stora förändringar i politik och praktisk handling" som kommissionen anser nödvändiga skall kunna genomföras. Det är oerhört svårt att svara på frågan om det för närvarande är kunskaper och idéer som saknas eller om det är den politiska viljan eller förmågan att genomföra åtgärder.

4.3 Unionen kommer utan tvivel att få finna sig i att bedömas med utgångspunkt i om den förverkligar sina utfästelser i handlingsplanen att utforma sin politik i olika sakfrågor och för olika stödformer på ett annat sätt. Budgetbesluten i december väcker skepsis hos många berörda om denna omvändning är allvarligt menad. Denna skepsis förstärks av att man hittills inte ens har kunnat göra några framsteg på sådana områden där inga ekonomiska intressen hindrar ett effektivare skydd för den biologiska mångfalden.

4.4 Som exempel kan man anföra ett problemområde, som över huvud taget inte nämns i kommissionens dokument trots att det är av speciell betydelse för många hotade arter: jakten. I de 27 EU-länderna samt Schweiz och Norge skjuts eller fångas årligen cirka 102 miljoner fåglar, däribland cirka 37 miljoner sångfåglar. Dessa siffror bygger på jaktstatistiken. En sak är säker: de stora förlusterna på grund av jakt är en framträdande dödsorsak för flyttfåglar.

4.5 Fågelarter som tofsvipa, beckasin, årta, sånglärka, vaktel, turturduva och dvärgbeckasin, vilka alla är arter vars bestånd minskar i hela eller delar av Europa, bör och kan därför undantas från jakten. I det sammanhanget finns det skäl att beakta att jakten på flyttande djurarter är en fritidssyssla endast för en minoritet av befolkningen i de flesta av Europas länder. Det finns inga ekonomiska skäl till den. Jakten sker bara för nöjes skull. Och ändå – eller kanske just därför – har det inte skett några framsteg på detta område. Det visar sig om och om igen hur svårt det är att förändra t.o.m. sådana vanor, och ännu svårare är det att genomdriva stora, grundläggande förändringar.

4.6 Den grekiska ön Tilos är ett anmärkningsvärt positivt exempel på vad ett jaktförbud kan leda till. Ingen jakt bedrivs på ön sedan 1993, vilket har lett till en enorm ökning av mängden arter och av deras bestånd. EU har stött denna utveckling bl.a. genom ett Life-projekt.

4.7 Kommittén skulle avslutningsvis vilja betona att den stöder tanken om **globalt ansvar** som kommissionen nämner. Vi måste dock konstatera att EU inte heller här kan skörda några lagrar. Kommissionen skriver i sitt meddelande att för närvarande "mindre än en procent av EU:s och medlemsstaternas sammanlagda årliga budgetar för utvecklingsbistånd", dvs. mindre än 0,004 % av alla utgifter, används till internationella projekt för att bevara den biologiska mångfalden.

4.8 Å andra sidan kan man se det stora medansvaret för förstörelsen av biologisk mångfald i andra delar av världen. I meddelandet nämns som exempel förstörelsen av de tropiska skogarna. Kommittén vill påpeka att dessa skogsröjningar är kontraproduktiva inte bara med hänsyn till skyddet för den biologiska mångfalden utan också för klimatskyddet: 20 % av den globala koldioxidbelastningen beror på skogsförstörelsen!

4.9 EESK vill varna för att den snabba förlusten av genetiska resurser för produktion av livsmedel innebär uppenbara risker för jordbruket och djuruppfödningen.

4.10 EESK vill uttrycka sin djupa oro för att ytterligare omfattande avverkning av tropiska skogar kan ske t.ex. på grund av genomförandet av EU:s strategi för biobränslen, om man utnyttjar billigare importvara i stället för natur- och miljövänligt producerade inhemska produkter. Malaysia producerar för närvarande cirka 5 miljoner ton palmolja per år. De plantager som anlades för detta svarade mellan 1985 och 2000 för 90 % av all avverkning av regnskog i landet. Nu skall man avverka

ytterligare 6 miljoner hektar regnskog, och i Indonesien t.o.m. 16,5 miljoner hektar, för att anlägga palmoljaplantager. Oljan är avsedd för export. Ett kraftvärmeverk i den tyska kommunen Schwäbisch-Hall, som gärna nämns som energipolitisk förebild, värms till över 90 % med palmolja!

4.11 Vid sidan av dessa olika innehållsliga och strategiska bedömningar skulle kommittén vilja påtala två viktiga formella punkter:

4.11.1 Det är ytterst irriterande för berörda och intresserade kretsar om man måste söka olika EU-dokument för att få en full överblick över ett och samma politikområde. Av det förvaltningstekniska skälet att hålla kommissionens dokument korta har den egentliga handlingsplanen, som i meddelandets innehållsförteckning anges som bilaga 1, inte bifogats meddelandet. Den finns endast som separat SEK-dokument, där ordet "handlingsplan" inte ens nämns på försättsbladet. Där talas endast om ett "*technical annex*". Handlingsplanen finns också bara på engelska (alltså inte på övriga officiella språk) och har en svåräst grafisk form. Allt detta är irriterande. Kommittén uppmanar därför kommissionen att översätta handlingsplanen till alla officiella språk och ge den en vid spridning både via Internet och i tryckt form.

4.11.2 Kommissionen föreslår att förverkligandet av handlingsplanens mål skall övervakas av den befintliga expertgruppen för biologisk mångfald. Här vill Europeiska ekonomiska och sociala kommittén i stället föreslå att det civila samhället engageras mycket intensivare, just mot bakgrund av det ovan nämnda problemet att kunskapen och det engagemang den leder till är alltför begränsade, vilket också beskrivs detaljerat i det förberedande yttrandet.

Bryssel den 15 februari 2007.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs

ordförande

Dimitris DIMITRIADIS